№ 30. Wilnia, 9 kastrycznika 1921 h. HOD V.

# KRYNICA

Biełaruskaja Salanskaja Haeta

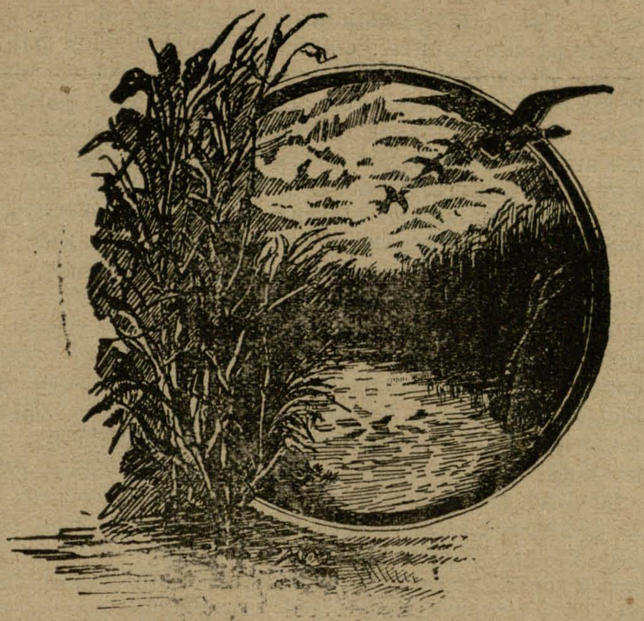

REDAKCYJA i ADMINISTRACYJA:
Zawalnaja wulica 7, ad 9—6.

„KRYNICA" KAŠTUJE:
na hod 1000 mk., na paŭhoda 500 mk., na 3 miesiacy 250 mk. asobny numer 20 mk.

Č wyhawarawajecca jak polskaje cz i rasiejskaje ч, a Š — jak sz i ш

## Prociu Biełaruskaj Himnazii.

Ab tej niadoli, jakaja spatkała biełaruskija pačatkowyja škoły na abšary Siaredniaje Litwy i Rečypaspalitaje Polskaj, my ŭžo pisali ŭ papiarednich numaroch „Krynicy". Polskija školnyja inspektary, ci swaim adumam, ci z wiedama wyšejšaje ułady blizu ŭsie našy narodnyja školki zakryli. Zakryli samym hrubym sposabam.

Ale pachod na biełaruskuju škołu małym nie abmiežawaŭsia. Polskaja ŭłada, widać, pastanawiła znistožyć z u s i m biełaruskuju praświetu. Apošnim časam pawodle woli Dyrektara Praświety p. Lichtarowiča, 1-aja Biełaruskaja Himnazija istnawać u poŭnym składzie kłasaŭ nie pawinna. Pawodle p. Lichtarowiča mohuć astacca biełaruskimi małodšyja 4 klasy, a 4 staršyja, kali chočać astacca, dyk pawinny usie pradmiety wykładacca na polskaj mowie. Zhadzicca z takoj haniebnaj pastanowaj biełaruskaje hramadzianstwa nia moža. Jano pasłała da p. Dyrektara, swaich delehataŭ: A. Smoliča ad Szkolnaje Rady, M. Hareckaha i ks. Ad. Stankiewiča ad Himnazii, Akuškи — ad baćkaŭskaha kamitetu. Na prośbu delehacyi, kab p. Dyrektar źmianiŭ swaje strašennyja da nas plany i kab daŭ pryčyny, dzieła jakich tak ciažka kryŭdzić biełarusaŭ, — adkazaŭ, što Biełaruskaja Himnazija ŭ staršych klasach pabiełarusku wykładać lekcyjaŭ nia zdolaje, bo nia maje da hetaha patrebnych knižak. Ale mylajecca p. Lichtarowič, kali tak wostra pastupaje z Biełaruskaj Siaredniaj Školaj. Knižki dzieła wyšejšych klasaŭ himnazii my majem. U nas jość: Historyja Biełaruskaj Literatury, Alhiebra, Historyja Siaredniawiečča, Historyja Nowych Wiakoŭ, Historyja Biełarusi, Hieohrafija Biełarusi, Biełaruskaja Chrestamacija i inš. A kali jašče mnohich knižak nie chapaje, dyk heta nia znača, što Himnazija nia moža być biełaruskaj. U nas jana i jość biełaruskaj. Niedachwat padručnikaŭ u nas pakulšto dapaŭniajuć sami wučyciali, bo jany wykładajuć pabiełarusku. Znača, z hetaha boku zakidy p. Lichtarowiča nia słušny. A što nia ŭsie jašče dahetul majem školnyja knižki, dyk u hetym wina ŭ wialikaj miery i samoha polskaha ŭradu, jaki tak mała dbaje i ab biełarusach, što nie dajeć hrošaj na biełaruskaje wydawiectwa, choć rabić heta pawinien, bo raz nad nami panuje i naš sialanin, na roŭni z inšymi, płacić padatki i spaŭniaje roznyja pawinnaści adnosna da hetaha-ž polskaha ŭradu, dyk jon ich tak kryŭdzić, jak kryŭdzić ciapier, nie pawinien.

Dyk što-ž budzie z 1-aj Biełaruskaj Himnazijaj, jakaja ŭžo pražyła niekalki ciažkich hadoŭ, jakaja mocna stała na hrunt biełaruski i zdabyła sabie pawahu ŭ biełarusaŭ našaha kraju? Dumajem, što polskaja ŭłada „Siaredniaje Litwy" apomnicca i nie zachoča rabić hwałtu nad biełaruskaj siaredniaj škołaj, bo trudna pawieryć, kab palaki, jakija majuć pretensiju da ludziej nia dzikich, a cywilizawanych, zamiest pamahać nam budawać swaju rodnyju škołu, samym hrubym sposabam źnistažali jaje. Adnak, ci ŭłada apomnicca, ci nie apomnicca, my biełarusy ani na polskuju, ani na rasiejskuju wykładowaju mowu zhadzicca nia možam. My nia tolki majem prawa, ale našym świątym jość abawiazkam budawać našu rodnyju škołu, jak my i dahetul rabili; adstupać nazad nam nielha ani na šah, bo inakš strašny sud čakaje nas prad usim Biełaruskim Narodam i naahuł prad historyjaj. My nia majem prawa pradawać prawy swajho pakutnaha siarmiažnaha narodu, pradawać jaho samoha. Pieramiena-ž čatyroch staršych kłas Himnazii ŭ Wilni byłab zdradaj, ahidnaj prada-

žaj naturalnych prawoŭ našaha narodu. Biełaruskaja himnazija ŭ Wilni, praz swajo kolkihadowaje istnawańnie jak mahła, zmahałasia z rasiejščynaj. Zmahańnie było skutkoŭnaje: ciapier poŭnych 5 klas himnazii — čysta biełaruskija; astalnyja 3 krychu miašanyja, ale praca dziela ich ačystki wiadziecca pawažna. Jašče hod i himnazija naša budzie biełaruskaja całkom, usie biełaruskija padručniki napišucca, bo jany sapraŭdy pišucca, usie wučni źbiełarusiacca, bo nia biełarusaŭ mała, niabiełarusy sapraŭdy biełarusiacca, nieświadomyja biełarusy aświedamlajucca, jašče hod i niabiełarusaŭ, abo biełarusam niaświedamym nia budzie čaho astawacca ŭ biełaruskaj himnazii. A kab u čatyroch staršych klasach zawieści nawuku na polskaj mowie, dyk heta značyłab skasawać henyja čatyry klasy dla biełaruskaj himnazii, skasawać usiu biełaruskuju pracu i ŭziacca za spolščańnie dahetul niaświedamych biełarusaŭ, abo abmaskaleńnie ich, bo tady jany paŭciakali-b u škoły rasiejskija, jakija adkrywać dazwalaje toj-ža p. Lichtarowič, katory našy škoły zakrywaje. Moža jon takim paradkam zmahajecca z biełaruskaj škołaj, a mo' majeć jakija inšyja mety, — my nia wiedajem. Nam tolki adno pawinna być wiedama, što my dabrawolna nia majem prawa dazwolić kasawać našu Siaredniuju Školu.

Winceś Padhorski.

# Ab patrebie dla biełarusaŭ aświety.

Świetłyja ludzi zaŭsiody, nat' za sto hadoŭ dahetul, dobra razumieli patrebu aświety dla narodu i rupilisia zaachwocić swaich siabroŭ, pasyłać dzietak u školu. Stydna adnak, treba pryznacca, što my, ŭnuki tahočasnaha pakaleńnia, daloka nia ŭsie razumiejem patrebu aświety i majem zaŭsiody nia mała zakidaŭ prociŭ škołaŭ.

Nia wywialisia jašče na Biełarusi ludzi, jakija wučycielcy, kali jana namaŭlaje pasyłać dzieci da škoły, tak adkazawajuć: Moj baćka pisaram nia byŭ, ja im nia jošć i moj syn im nia budzie! — U hetych słowach bačym my nia tolki nieachwotu da nawuki, ale — što horš — wialikuju da jaje pahardu, byccam da čahoś niepatrebnaha sielaninu. Adnak, hdzież, kali nie na wioscy, lohka pierekanacca, čaho wart toj, chto pisać umieje. Kali ŭpływy pisara siahajuć na wioscy daloka, dyk ŭwieś sakret hetaha ŭ tym, što jon pisać dobra umieje i woś pastaŭleny ŭradam, kab wieści kancelaryju i pilnawać paradku nad hramadoj niaŭmiejučych pisać.

Jość šmat ludziej, katoryja ŭznoŭ zakidajuć školnaj aświecie na wioscy, što jana tolki psuje ludziej i pierawaračawaje ŭ haławie ludziam. Kažuć, naprykład, škoła adbiwaje haspadarskich synoŭ i dačok ad haspadarki, chatniaha žyćcia. Drennaja škoła, ničym nie zwiazanaja z žyćciom, časam moža tak adarwać chłopca abo dziaŭčynu ad jaho zapraŭdnaj doli, asabliwa kali i baćki nia šmat pracawali, kab dobra dzietak wyhadawać. Ale škoła narodnaja, ŭ rodnaj baćkaŭskaj mowie, škoła jakaja ŭ kožnaj halinie wiery rupicca pierad usim, kab prytarnawać nawuku da žyćcia da bytu sialanskaha, takaja škoła ani trochi nia wybje z žyćciowaj kalai našu moładź. Napraciŭ, jana nawučyć kachać usio rodnaje, dobra razumieć wahu taho bahaćcia, jakoje chwawajecca na wioscy ci to ŭ sile pracy, ciarpliwaści sialanskaj, ci to ŭ našaj ziamli, lasoch, dy wodach.

Zakidajuć tak-ža škołam, što jany wučać šmat čaho niepatrebnaha. Čuŭ ja raz, jak niejki haspadar, što mieŭ syna ŭ himnazii, tak kazaŭ da dyrektara, „Na što mnie heta hrečyna, kali moj syn pojdzie: ŭ anžyniery?!" — Hrečynaj jon nazywaŭ nawuku hreckaj mowy i zusim nia wiedaŭ taho, što Hrecja i jość bačkaŭščynaj štukarstwa, jakoje ŭ joj dajšło

Doktar Ant. Kraskouski.

# Biełaruskija lakarskija ziołki.

## I. Z hrupy drewa - kustawych.

### Bahun.

Bahun (Ledum palustre L., болотный багун, дикий розмарин) bałotny, dziki razmaryn, — heta piekna krasujučy, zaŭsiody zialony kust; pachnieć nadta dobra i raścieć u chwojnych lasoch i pa lasnych bałotach Biełarusi. Haliny jaho zrazajuć uletku i z tych, na katorych jość nasieńnie, abščyplajuć liścio. Nastojem bahulnika lečać ad trascy, kašlu, a taksama ŭdušša; užywajuć jak prysypki i prymočki prociŭ karosty. Daŭniej užywali jaho ad naskurnych narywaŭ, žaby i kokluša. Mocny adwar hetaje raśliny karysny pry łačeńni krywaŭki.

### Barbarys.

Zwyčajny Barbarys (Berberis vulgaris, барбарис обыкновенный) dajeć žoŭtuju farbujučuju materyju, jakaja užywajecca ŭ medycynie; łubiany słoj kary ściebłaŭ i asabliwa karanioŭ maje horkaje taničnaje i ledź słabiačaje swojstwa; kisłaje pićcio z jahadaŭ wielmi karysna pry zapaleńniach, tyfusie i žoŭčnych trascach. Jahady źbirajuć u wosień i sušać; u hetaj postaci jany zachoŭwajuć usie swaje swojstwy.

### Barwinak.

Barwinak (Vinca minor L., барвінак), jaki raście dzika ŭ lasoch i sadoch usiaje Biełarusi, wielmi pryhožy, zaŭsiody zialony kustoŭnik 3 s pałowaj—7 wiarškoŭ wyšyni; kraski jaho bujnyja, niabieskaha kolaru. U medecynie užywajecca tolki liścio, jakoje źbirajuć da krasawańnia; (jano, kali świežaje, dyk maje horki smak) wiažučy paśla suški. Nastoj na wadzie z jaho maje horkaść i udzieržawaje tanin. Nastoj barwinka karysny ŭ tych wypadkach, kali patrebna mocna wiažučaje sredstwa.

### Biaroza.

Zwyčajnaja biełaja biaroza (Betula alba) adno z najbolš raspaŭsiudžanych i ulublonych na Biełarusi drewaŭ; maje rozny užytak u narodnaj haspadarcy, a taksama i ŭ lekach. Z biarozawych pupušak dabywajuć lakarskuju esencyju. Pupuški pryhatoŭwajuć hetkim sposabam; uwiasnu źbirajuć maładyja, ledź raskrytyja pupuški i sušać ich na soncy; zusim suchija

da najwyšejšaha raźwićcia, asabliwa što datyčyć budaŭnictwa. Jarki heta prykład, jak lohka niawučonamu čaławieku pamylicca, kali pačnie sudzić ab tym, čaho jon nie razumieje.

Stydajciesia dzieła hetaha, braty biełarusy, rabić zakidy suprociŭ školnaje aświety, a rupciesia z usich sił, kab na Biełarusi nia było niwodnaje wioski, hdzie nia była jaŭnaja, abo — kali inakš być nia moža ŭ sučasny momant — tajnaja biełaruskaja škoła. Praswieta dašć Biełarusam siłu i ŭzrost, wolnašć, i niezaležnašć. . Treba dumać i radzić ab hetym; dzieła hetaha naš klič:

Staryja da rady, a maładyja da školy!

A. I.

* *
*

Chwory ja, duša ŭ mianie chwareje:
Niama rady jak jaje lačyć;
Serca biednaje ŭžo chutka nie zdaleje
Kałacicca, nie zdaleje žyć.

I ciapier, ŭ apošniuju hadzinu
Ja źwiarnuŭsia, Panie, da Ciabie:
Pamažy zakončyć puciawinu,
Prytuli jak syna da siabie.

Ja zusim ŭ žyćci Ciabie zabyŭsia,
Mocna, nieprabačna nahrašyŭ,
Winawajcaj prad Taboj zrabiŭsia —
Wieru i sumleńnie zahubiŭ.

Świetły Jezu, nieściarpimy muki
U Twaich prabitych ruk i noh...
Ja malusia — praciahni mnie ruki,
Kab ŭ Ciabie skanać ja moh!...

Aleś Smaleniec.

## Muraszka i hałubka.

Uwalilasia niejak ŭ krynicu,
Szto brała spad ziamli wadzicu,
Z raboty idučy muraška.
Naprasna jana tam ratujecca,
Pakinuŭšy ciažkuju nošu:
Žyćcia joj kančałasia łaska.
Pad hety čas bieła hałubka
Apodal na chwojcy siadzieła:—
Ihlica maleńka na pomač
Murašce z tej chwojki źlacieła;
Muraška abniaŭšy chmyzinku,
Z kryničk tej wyplyć zdaleła...

Adzin palaŭničy niadobry
Namieciŭ raz streł nieabmylny
Hałubku zniać z chwojki ihlistaj,
Tady mižy traŭki rasistaj
Išla na rabotu muraška: —
Cichutka k stralcu padcikała
Ukusam jaho strapianuła: —
Streł wyšaŭ niacelny.
Hałubka ŭ wysi patanuła,
Za pomač murašce padziačna.

K. Swajak.

# Z KRAJU.

### BARUNSKAJA PARACHWIJA SUMUJE.

Prybyŭšyja z Barun ludzi raskazawajuć, što ŭsia barunskaja parachwija, a taksama i parachwii susiednija poŭny žalu i sumu pa ks. M. Piatroŭskim, jako-

pupuški naliwajuć śpirtam (na 1 funt pupušak biaruć 4 f. śpirtu), butelku zawiazawajuć papieraj i na niekalki dzion stawiać jaje na soncy, časta ŭzbaltawajučy, a paśla 2-ch miesiacaŭ źliwajuć šera-zialona-žoŭtuju žyžku, cedziučy praz biełyj multan. Da 2 f. esencyi z biarozawych pupušak dadajuć 1 załatnik ammonijaku,—kali-ž jon zusim raspuścicca, prymiešawajuć jašče 3 załatniki kamfory. Ad trascy biarozawuju esencyju dajuć unutro darosłym pa stałowaj łyžcy na raz,, dziaciom razwodziać wadoj. Ad kašlu pa adnej harbatnaj łyžcy na 4 harbatnych łyžki wady. Pry pabojach, ad reŭmatyzmu i łamaty ŭcirajuć u chworaje miejsca esencyju rukoj; pry ranach uliwajuć kroplami esencyju ŭ parezy, ściskajuć adnačasowa krai rany i pakrywajuć jaje anučkaj, namazanaj świežym, čystym, nie sałonym i raspuščanym sałam. Ad boli zuboŭ namačawajuć kawałačak cukru esencyjaj i kusajuć iaho chworym zubam, abo esencyjaj namačawajuć čystuju pałatnianuju anučku, złožanuju 6—8 razoŭ, abo watu i kładuć, na chwory zub, kab jana pamiž ščakoju i chworym zubam. Liście biarozy maje tyjaž swojstwy, što i pupuški, tolki ŭ mienšaj stupieni. Kara biarozy užywajecca ad załauchi i pry skurnych chwarobach. Biarozawy dziohać taksama užywajecca jak wonkawaje sredstwa prociŭ reŭmatyzmu i łamaty. Sa staroj kary suchoj pierahonkaj atrymliwajuć lakarskaje masła. Sok maładych drewaŭ maje krywičyścilnyja, słabiačyja i mačahonnyja swojstwy.

### Bruszniсy.

Brušnicy (Vaccinim Vitis idaea L.)— wiečna zialony, maleńki kustoŭnik z wiadomymi ŭsim čyrwonymi jahadami, z jakich hatujecca prachładžajučaja wada, karysnaja chworym trascaj, a z cukram—pryjemnaje pićcio i dla zdarowych. Wywozicca ad nas ŭ Niamieččynu dla pryhataŭleńnia štučnaha wina.

### Czornaja buzina.

Čornaja buzina (Sambucus nigra L.) raście usiudy, nawiet u cianistych miascoch. Zbirajuć z jaje jahady i kraski. Pry sušeńni krasak na prodaž ich treba zbirać, pakul nie apaduć maleńkija krasački i chutka sušyć ich u chaładku. Ptuški dzioŭbajuć jahady, dzieła čaho ich nia treba pakidać doŭha na kustoch. Kustoŭ buziny nia kranieć niwodnaja z chatnich žywiołaŭ; jahady niasuć śmierć kuram, a kraski škodny dla indykoŭ. Kraski buziny majuć patahonnaje i bolesupakojwajučaje swojstwa, dzieła čaho užywajucca jak harbata ad praściuži i jak pryparki i pałaskańnie ad bolaŭ horła. Nasieńnie maieć słabiačaje swojstwa; z jaho wyciskajuć masła, wiadomaje ŭ aptekach pad nazowam Oleum armillorum

ha polskaja ŭłada biaz daj pryčyny aryštawała, i biaz winy trymaje pad areštam ŭ Wilni užo blizu 4 miesiacy. Szmat pisali prośbaŭ, usiej parachwii byli padpisy, pasyłali delehacyi i da Želihoŭskaha i da Makreckaha i ŭsio naprasna. Trymajuć, bo majuć siłu, choć niawinnaha. Ciapier Barunskija parachwijanie ŭznoŭ strojacca pisać prašeńnie i źbirać podpisy nia tolki ŭ swajej, ale i ŭ susiednich parachwijach, z damahańniem ad ułady kinuć mučyć caławieka, ichnaho darahoha probašča i słaŭnaha biełarusa, dy chutčej puścić jaho na wolu ŭ Baruny.

KRYUDZIAĆ BIEŁARUSAŬ.

U Szarkaŭskaj parachwii, Dziśnienskaha paw siarod mnohich świadomych biełarusaŭ jość mnoha i biełarusak. Alež i ciažkaja ich dola! Kali rewirowy zastrašyŭ probašča, kab nie hawaryć biełaruskich kazańniaŭ, abo kab wykazaŭ, čamu probašč heta robić, dyk treba było sabrać podpisy sialan, žadajučych biełaruskich kazańniaŭ. Wot-ža dziela zboru hetych podpisaŭ šmat pracy pałažyła zasłužonaja biełaruska Malwina Radziuk. Jana ŭ chutkim časie sabrała całaje mnostwa podpisaŭ. Ale na hetaj pracy zławiła jaje palicyja, aryštawała i pawiezła ŭ Hłybokaje. Ab dalejšym jaje losie nia wiedajem. Adno tolki skažam, što tak pawinna pastupać kožnaja biełaruska. Ab takoj narod naš nie zabudziecca.

## Cikawaja prośba.

„Беларускія Ведамасьці" źmiaścili na swaich stranicach hetakuju zamietku.

„PROŚBA DA PANA NAČALNIKA REWIRU.

Haspadary Zabreskaje wołaści Wałožynskaha paw. zwaročywajucca praz „Беларускія Ведамасьці" z prośbaj da swajho rewirowaha načalnika, kab jon zabaraniŭ palicyjantam ździrać samadumam doščački z chat z nadpisam pabiełarusku. Hetkuju doščačku niadaŭna palicyjant z Zabreźja zahadaŭ źniać haspadaru z Haradziešni, Janku Marzaku. My spadziajomsia, p. načalniku, što pa wašamu zahadu heny palicyjant prydzie i abwieścić Janku Marzaku, što hetakija biełaruskija napisi ŭsie mohuć rabić.

Z pašanaju Haspadary Zabreskaje wołaści."

Pawažanyja haspadary, prydziecca wam ciarpieć, bo p. rewirowy nia tolki nie skaža źniatuju dosačku pawiesić, ale kali majecie biełaruskuju školu, dyk jaje pastarajecca začynić, a wučyciela aryštawać.

# Da nas piszać.

MIORY, Dziśnienskaha pawietu.

U nas ciapier, jak šmat kamu ŭžo wiedama, pracuje ksiondz Aściłowič, nienawiśnik biełaruskaha adradžeńnia. Jon nia tak daŭno zrabiŭ fałšywy danos na ks. W. Szutowiča, wiadomaha biełarusa, probašča ŭ Baradzieničach, jakoha duchoŭnaja ŭłada zaklikała ŭ Wilniu i nat dumała pakarać, ale chutka ahledziłasia, što ks. Aściłowič panapisawaŭ na jaho adny tolki hłupstwy, dyk tak i astałosia. A brydka danosami zajmacca! Choć jamu heta ni pačom. Jon prašleduje biełaruskaść, jak tolki moža i ŭ hetym prašledawańni, tak jak i ŭ danosach, robić hłupstwy, bo, naprykład, byli takija zdareńni, što ks. Aściłowič zahadawaŭ babam (tak jany mnie kazali) malicca Maci Božaj, kab biełarusy nawiarnulisia na polskuju wieru. Adzin śmiech!

Bura papsawała kaścioł u Miorach, narabiła šmat škody, złyja jazyki kažuć, što heta Boh pakaraŭ ks. Aściłowiča za prašled biełarusaŭ. A chto dakaža, što heta niapraŭda?

Miorski Parachwijanin.

---

Sambuci. Naciortaja maładaja kara, pryłožanaja da ščaki ŭnimaje bol zuboŭ. Prociŭ roznaj wysypki, skułaŭ i lišajoŭ u niekatorych miajscowaściach pjuć nastoj buzinnych krasak u kolkaści ad 5/8 da 2 załatnikoŭ na butelku wady—najbolš užywajemaje patahonnaje, a nastoj sa świežych krasak słabiačaje i mačahonnaje sredstwa, taksama jak i nastoj liścia ŭ kolkaści 4 s pałowaj załatnikoŭ na butelku wady, ale apošni užywajecca nia tak časta. Najbolšuju maje lakarskuju moc kara buziny, (z jakoj askrobawajecca pawierchnaja šeraja skurka): adwar z jaje ŭ kolkaści 9—10 załatnikoŭ na butelku wady časta wielmi dapamahaje pry wadziancy, roŭna jak i buzinnaje wino, pryhatawanaje z zialonaje kary ŭ kolkaści 22 załatnikoŭ na butelku biełaha wina; hetyja sredstwy—słabiačyja, ale z pawialičeńniem pryjomaŭ, zjaŭlajucca sredstwam rwotnym

## Czyrwonaja buzina.

Čyrwonaja buzina (Sambucus racemosa L.) raście ŭ nas na Biełarusi ŭsiudy i nie baicca najmacniejčych marozaŭ. Krasuje ŭ traŭni, jahady čyrwonyja daśpiawajuć u žniŭni. Wycisnuty z jahadaŭ sok maje patahonnaje swojstwa; z nasieńnia zdabywajecca masła, jakoje ŭžywajecca dziela lakarskich metaŭ.

## Wisznia.

Zwyčajnaja kisłaja wišnia (Prunus Cerasus L.) bolš cenicca ŭ medycynie za sałodkuju (čaresniu),—ściabło jaje patrebna časciej na zahataŭleńnie roznych lakarstwaŭ i sokaŭ—syropaŭ. Smała, wyciakajučaja z drewa i badaj što zusim padobnaja da arabskaje kamedzi, raspuščanaja ŭ wadzie, užywajecca pry lačeńni krywaŭki. Liścio wišni kładuć u bočki pry saleńni ahurkoŭ; małady list hetaje wišni, wysušany ŭ chaładku i skručany na sahretaj žaleznaj blasie, užywajecca zamiest harbaty. Z jahadaŭ wišni, aprača wareńnia, naliŭki, syropu i morsu, atrymliwajuć (bražeńniem) fermentacyjaj soku z cukram i wadoj daskanalnaje wino.

## Dub.

Zwyčajny dub (Quercus Robur L.) Samaje raspaŭsiudžanaje i najważniejšaje drewa ŭ našaj baćkaŭščynie, wiažučyja swojstwa kary jakoha robiać jaho miž inšym, nadta karysnym dla lakarskich metaŭ. Užywać karu ŭ nutro treba wielmi aściarožna ad pałowy da adnaho załatnika pry krywaŭcy, cynhotnych krywiciačeńniach i stratach krywi, bywajučych ad słabaści orhanaŭ. Zamiest parašku z kary možna dawać adwar z 3—4 załatnikoŭ ciortaje kary na butelku

SZUTAWIČY, Ašmianskaha pawietu.

Daŭno dumałasia: waźmu ałowak, dy čyrknu što ŭ „Krynicu" ab našym wojcie, ale ŭsio niejak adkładaŭ; dumaŭ, što jon paprawicca, až čakać z jaho paprawy, tak jak sa staroj kabyły, nia prychodzicca. Razumniejšyja ludzi ŭžo daŭno ŭ nas haworać, što treba prahnać z hminy našaha wojta, bo ludziam jon nie karysny. Jon słužyć tamu, chto maje siłu. Jaho čaławiekam nazwać dobrym, abo razumnym niamožna, bo, kali byli ŭ nas .balšawiki, dyk jon pradusimi nazywaŭ siabie biełarusam, dumajučy, što biełarusaŭ balšawiki nadta lubiać (ale i indyk dumaŭ, dumaŭ, dy zdoch), a jak pryšli palaki, dyk uznoŭ staŭsia palakom. Słowam, chitryć naš „jaśniewielmožny i wialiki pan" wojt Ale ci na doŭha—nia wiedajem. Ab patrebach ludzkich jon nia dumaje, bo nia ŭmieje dumać. Jon tolki ab sabie dumaje, dyk na što jon nam patrebny? Treba nam pastaracca sabie druhoha wojta, daŭno ŭžo heta treba.

Karnaliniec.

ŽYDOMLA, Hrodziensk. paw. Na paŭdarohi z Horadni da Skidla lažyć wioska hetaj nazowy. Kala Żydomli prachodzić ciapier čyhunka, jakaja złučaje Horadniu z Waŭkawyskam praz Mosty. Kab nie jana, dyk wielmi hłuchoj byŭby naš kut. Miajscowaść tut saŭsim płoskaja, ŭzhorkaŭ bliska niama. Jość nie wialičkaja cerkwa, pieraroblenaja tak sama, jak šmat druhich, z unijackaj cerkwy. Nat' wielmi mała źmianiłasia jana z wyhladu. Staryja ludzi haworać, što ciapier jana wyhladaje blizu tak, jak kaliś za Unii. Kab dobra ciapier tut pakapacca, kab ściorci na katalikach polski palityčny nalot, a na prawasłaŭnych ŭschodniuju maskoŭščynu, znajšlisia-b ŭ našych žydomlanskich biełarusach — unijaty. — Miły Boža, kolki ŭ nas na Biełarusi hetaha čužackaha nalotu!

Susied.

KACHANOU, Horadziensk. paw. Kali jedziaš na parachodzie ŭwierch pa Niomanie, ŭ niekalki wiarstach za Paniemuniem, kaliś rezydencyjaj staroha našaha rodu Niamcewičaŭ, bačam na prawym bierazie raki, na ŭzhorku, wiosku, a siarod jaje niewialičkuju dzierawiannuju cerkaŭku. Kochanaŭ kaliś naležaŭ da klaštaru bryhitak u Horadni i tady byŭ tut taksama i kaściołčyk. Na niekatoryja festy akaličnyja biełarusy-kataliki prybywali siudy zdaloku, np. z paŭnocnaj častki Harodzienskaha pawietu. Kachanaŭ naležyć da wielmi pieknych miescaŭ. Swajimi chatkami hladzić jon z ŭzkorja na ciakučyja chwali Niomana, na susiednija hustyja lasy, na płyty, dy barki, na jakich Mienščyna maje mahčymaść spłaŭlać swaje tawary ŭ niz raki, a nat' praz Litwu da Niemcaŭ. — Hodzi ŭzhlanuć na Kachanaŭ, na typowyja chaciny, wiaskowuju wulicu, kab zaraz uciamić, što my staim na ščyra biełaruskaj ziamli, hdzie i kolar nieba i hołas ptušak, i aramat krasak — usio haworyć ab biełaruskaści našaha kraju.

Swoj.

# Szto czuwać na świecie.

## U POLSZČY.

Na plenarnym pasiedžańni Sojmu nowy premier—Panikoŭski zdaŭ dekleracyju ad imiani nowaha ŭradu. U zahraničnaj palitycy ŭrad maje žadańnie ŭtrymać mir, naładzić ekanamičnyje znosiny z susiedziami, jak heta ŭžo zaznačyłasia ŭ pierahaworach česska-polskich, jakija ciapier iduć u Waršawie. Sprawa finansawaja Polščy nia jość užo takaja bieznadziejnaja: pramysłowaść, dabrabyt kraju—značna pawialičylisia. Ŭrad apracoŭwaje prajekt baraćby z kawady. Adwar prymajuć u nutro i ŭžywajuć jak plastyr; jon wielmi karysny, jak wiažučaje sredstwa pry krywaŭcy, wyciačeńni śliziaŭ u tych wypadkach, kali heta zdarajecca źjawišča nie ad zapaleńnia, a ad niastačnaj žyćciowaści orhanaŭ; možna taksama užywać jaho pry ranach u horle, jak pałaskańnie. Mocny adwar sa świežaje dubowaje kary azdaraŭlaje pawierchniu ran i pasablaje ich zahajeńniu. Možna taksama absypać rany miešaninaj paraška dubowaje kary z paraškom wuhla, što karysna, jak wiažučaje dezynfekcyjnaje sredstwa pry hanhrenawych i cukrawičnych ranach. Nastoj z paraška z sušanych i źmielanych žałudoŭ dajecca dziaciom ad załatuchi; hety nastoj, aprača taho, ŭzbudžaje dziejalnaść orhanaŭ, raźbiwaje puchlinu i źnistažaje ŭzdućcie žywata. Čarnilnyja dubowyja hareški waładajuć wiažučymi swojstwami ŭ najwialikšaj stupieni. Z žałudoŭ atrymliwajuć zdarowuju i smačnuju kawu, dziela čaho, sabraŭšy ich uwosień, abčyščajuć ad łupiny i, razdrabiŭšy, sušać spačatku na wolnym pawietry u chaładku, a potym pry ŭmiarkawanaj haračynie ŭ piečy; paśla suški, piakuć, mielać i hatujuć z prymieškaj dźwioch častak kawy; žałudy karysny ad anhielskaj chwaroby i suchotaŭ. Wanny z kary radziacca suchotnikam i ad łamaty ŭ kaścioch, a aściudžany adwar jaje ŭžywajecca ad wypadańnia ŭ dziaciej prachodnaje kiški i ad antonawaha ahnia,—ŭ apošnim wypadku abawiazkowa treba karystacca radaj doktara. Adwarnaje dubowaje liścio prykładajuć da admarožanych miescaŭ.

### Žawiny jahady.

Žawiny jahady (Rubus fructicosus, ежевика) rastuć šmat dzie na Biełarusi i dajuć aświažajučy, kisłasałodki sok; mocny adwar z ich, pryhatawany na miodzie—wielmi dobraje pałaskańnie pry chwarobach horła j dziosnaŭ; chworym radziać chaładziec z ježawiki.

### Kasztan.

Ad zwyčajnaha (konskaha) kaštana (Aesculus hippocastanum L.) užywajuć karu i śpiełyja kaštany. Zbirajuć i abdzirajuć karu z 3—5 hadowaha dreŭca, jakaja padobna da chinnaj kary, z prymieśsiu rewienia wylečywaje najwialikšyja trascy. Nie małoje taksama značańnie konski kaštan maje i ŭ lekach bydła.

(Dalej budzie).

munizmam u krai; hety prajekt budzie predstaŭlany Sojmu. Urad pryznaje patrebnym prawieści ahrarnuju reformu. Szto da Rasiei, dyk dzieła taho, što ŭsie zakidy jaje nie majuć nijakaha hruntu pad saboju, premjer spadziajecca, što sawiecki ŭrad spoŭnić abawiazki ryžskaje umowy.

## ZAMACH na NAČALNIKA POLSKAJ DZIARŽAWY.

U Lwowie 25 wieraśnia ŭkrainski student Ściapan Fiedak, syn wiadomaha ŭkrainskaha dziejača, try razy wystraliŭ ŭ aŭtamabil, u jakim jechaŭ Načalnik Polšču Piłsudzki i lwoŭski wajawoda Hraboŭski. Čaćwierty raz Fiedak wystraliŭ u samaho siabie. Piłsudzki wyjšaŭ cely, Hraboŭski lohka ranien u pliačo, a Fiedaka pabili da niaprytomnaści i aryštawali. „Za ŭsio toje, što z nami wyrablajuć“ — hetyja słowy, jak pryčynu swajho ŭčynku, kazaŭ Fiedak pieradać Načalniku Polšču Piłsudzkamu, zaraz pa swaim aryštawańni. Waršauskija hazety, abmaŭlajučy hety napad, zhodna pryznajuć, što mieŭ jon na mecie toje, kab Liha Narodaŭ źwiarnuła ŭwahu na ŭkrainskaje pytańnie ŭ Polšču. Baranić Fiedaka ŭzialisia wydatnyja idejnyja adwakaty ŭkraincy, jak wiadomy Lawon Hankiewič i inš.

## SPRAWA USCHODNIAJE HALICYI.

Dziakujučy starańniam pradstaŭnika ŭ Lizie Narodaŭ ad Kanady, jaki prysłuchajecca da hołasu kanadzkich ukraincaŭ, śledam za sprawaj Wilenščyny i Hornaj Ślezii patročhu wypływaječ na mižnarodnaje pole sprawa Uschodniaje Halicyi, jakaja znachodzicca pad polskim panawańniem, ale za Polščaju tymčasam nia pryznana. U hetaj sprawie šukaječ dla siabie każyści, jak zazwyčaj, Anhlija, tut jana zrobić šmat niapryjemnaści polskim endekam, jak zrabiła ŭ sprawie Hornoj Ślezii i Wilenščyny.

## SPRAWA WILENSZČYNY.

Sojm Niezaležnaje Litwy adkinuŭ druhi prajekt Himansa ab razwiazańni Polska-Litoŭskaje sprečki, pryznaŭšy, što ŭ prajekcie tym jość artykuły, pahražajučyja niezaležnaści Litoŭskaje Republiki. Mahčyma, adnak, što paśla peŭnych paprawak u hetych artykułach, kali na ich zhodzicca Liha Narodaŭ, litoŭski sojm prymieć jaho, bo ŭsio-ž prajekt pryznaje Wilniu i Wilenščynu nia Polšču, a Litwie. Polšča prajektam zusim niezadowolena. U Siaredniaj Litwie iznoŭ majuć źbirać predstaŭnikoŭ wilenskaha mahistratu, niewiadomych i hminnych rad, kab tak ci hetak zapiarečyć prajektu Himansa. Szto budzie dalej, skazać iznoŭ duža trudna. Na pasiedžańni Lihi Narodaŭ Aškinazi wyjaśniŭ pazycyju Polšču ŭ Wilenskaj sprawie. Polski ŭrad trymajecca taho, što jak tolki nasieleńniu Wilenščyny bydzie zaharantowana prawa samaadznačeńnia, dyk armija hen. Żeŭhoŭskaha bydzie adrazu wywiedziena.

## U A N H L I I.

Z pryčyny taho, što z rabočymi trudna zhawarycca ab warunkach pracy, ŭ chutkim časie ŭ Anhlii majuć spynić mašyna-budaŭnickuju i karabiel-budaŭnickuju pramysłowaść. Heta pahražaje dwom miljonam rabočym zastacca biaz pracy.

## PAŬSTAŃNIE U INDYI.

Paŭstańnie ŭ Indyi nia ścišyłasia, jak pawiadamili byli hazety, a jašče bolej pašyrajecca. U wadnej prawincyi abwieščana karaleŭstwa, niezaležnaje ad Anhlii. Na čale jaho staić induskaja duchoŭnaja asoba.

## SPRAWA IRLANDYI.

Adnosiny Anhlii da Irlandyi za astatni čas pahoršali. Iznoŭ zhubiłasia nadzieja, kab sprečka irlandzkich niezaležnikaŭ, sinfejnieraŭ, z Anhlijaj skončyłasia ładam. Pierahawory irlandzkaha prezydenta De-Walery z staršynioju anhielskich ministraŭ Lojd-Džordžam, pierarwalisia. Sinfejniery adnak šukajuć darohi da parazumieńnia z Anhielskim uradam.

## SPRAWA NACYJANALNYCH MIENŠAŚCIAŬ U RADZIE LIHI NARODAŬ.

Rada Lihi Narodaŭ adkinuła prapazycyju pradstaŭnika paŭdniowaj Afryki ŭ sprawie ŭtwareńnia stałaje kamisii, jakaja była-b upaważniena atrymliwać skarhi ad nacyjanalnych mienšaściaŭ i prawierać hetyja skarhi na mieście. Prociŭ hetakaj prapazycyi wystupili pradstaŭniki Polšču, Rumunii, Juhasławii, Čechasławaččyny i Finlandyi. Widać hetym staronkam poryć woka takaja instytucyja, ŭ jakoj-by pryhniečanyja narody šukali-b sprawiadliwaści.

# Wiestki z Kouna.

KOUNA. (Od našaha korespandenta).

## 500 HADOU ISTNAWANNIA ŽMUDZKAJ DYECEZYI

11 wiereśnia u Koŭni uračysta adświatkawali 500-hadowaje istnawańnie Žmudskaj Dyecezyi, założanaj u 1421 hodzie praz św. Papierza Marcina V-ha. Dyecezyja była zroblena pa prośbie Wial. Kniazia Witalda. Stalicaj nowaha biskupstwa byli m-ka Wornie (Miedniki) ŭ asiarodku Žmudzi. Pieršym biskupam Žmudskim byŭ Maciej. Šmat pracy wypała na dolu ŭsich ksiandzoŭ nowaha biskupstwa na baraćbu z reštaj pahanstwa i ŭ XVI—XVII w. w z mocna raźwiušymsia na Žmudzi protestantyzma.

XVII wiek byŭ časam, kali R.-Katalicki Kaścioł staŭ wyžej za usie inšyja kaścioły. Baroniačy swaju wieru pad ciažkaj rukoj maskoŭskich caroŭ i kataŭ prasłyła Žmudź pod imieniam „Światoj Žmudzi“.

U 1864 h., paśla paŭstańnia, maskali zahadali pieraniaści seminaryju i stalicu Dyecezyi ŭ Koŭnu.

Ciapier katedra Žmudzkaja ŭ Koŭnie — daŭny kaścioł Św. św. Apostałaŭ Piotry i Paŭła, pa prośbie sučasnaha biskupa J. E. ks. Karewiča ŭzwyšana ŭ rad mniejšych bazilikaŭ (Bazilica minor).

Dyecezyja naličwaje 1.300.000 wiernych (razam z Kurlandyjaj). Bolšaść litwiny, palakaŭ tolki 250,000 čalawiek, bielarusy katoliki zasialili blizu ŭwieś Nowo-Aleeksandraŭski pawiet.

## PAWAROT ZWANOU.

Z Maskoŭščyny prybyli da Koŭny pieršyja z lika množstwa źniatych zwanoŭ maskalami ŭ

1914-15 h. h. z kaściełnych wiežaŭ i wywiezianych da mackaŭščyny.

DARAHI HOSĆ.

Biełaruski praletarski paeta Ciška Hartny (Dz. Žyłunowich) pryjechaŭ z Mienska da Kouny, kab wiaści pierahawory z zahranicaj ab wydańni biełaruskich knih.

BIEŁARUSKAJA ŠKOŁA.

Kowienskaja Biełaruskaja hramada žbirajecca ádčynić na hetu zimu biełaruskuju pačatkowuju školu, kali nia budzie pieraškodaŭ z boku prawasłaŭnaha duhawienstwa.

ACHWIARA KNIAHINI RADZWIŁŁOWAJ.

Pierajechaŭšaja na zausiodnaje žyćcio ŭ Koŭnu kniahinia Mahdalena Radzwiłłowa achwiarawała kowienskamu Miastowamu Muzeju 12 staradaŭnich biełaruskich złatatkanych pajasoŭ, jakija ŭžo wystaŭlany dziela achladu.

# Krychu ab haspadarcy.

KALI SKACINA MOŽA DAWAĆ DACHOD.

Wialikuju maje wahu nia stołki wybar parody, jak dobry dahlad i razumnaje charčawańnie karowy. Kali dobra i razumna karmić skacinu, to možna mieć dachod i ad tutejšaj biełaruskaj čyrwonaj parody. I jość prykłady, što halenderskaja paroda, katoruju razwodzili ŭžo 25 hadoŭ, pry kiepskim dahladzie i słabych charčach saŭsim wyradziłasia i straciła swaju mlečnaju hatunkawaść.

I tutejšaja paroda moža dać bolšy dachod pry kormie intensyŭna—indywidualnym (heta taki sposab razdačy kormu, što tej karowie, što bolš daje małaka, dajecca bolš kormu dy lepšaha, čym tej, katoraja mieńš małočnaja.

Adzin agranom paradziŭ raz zaniacca akuratnym padboram stada pa małočnaści i lepšych karoŭ karmić pažyŭniejšym kormam. I woš praz 5 hadoŭ, 55 karoŭ dało 33167 harcaŭ małaka; siarednia karowa dała 166 wiodzier małaka ŭ hod, a najlepšyja karowy dali pa 275 wiodzier. A adzin prafesar tymčasam dawodzić, što dobryja karowy dajuć 129—193 wiodry, a najlepšyja 322 wiodry.

Znača, našy haspadary pawinny žwiarnuć na hetu ŭwahu: pawinny lepšyja karowy, karmić bolš i lepšym kormam.

A. N.

# Z Biełaruskaha Žyćcia.

Akademik E. Karski prysłaŭ adnamu wilenskamu biełarusu pismo z Piaci rpurhu (Was. Ostr., 7 linija d. 2 kw. 10). U jakim pawiedamlaje, što wyjšła z druku jaho nowaja kniha: „Беларусы III 2 — Старая беларуская пісьменнасьць“, Pietrahrad 1921. Akademik cikawicca literaturnymi nawinami i prosić pieradać pakłon usim ziemlakam. Pišmo wysłana 1 wieraśnia h. h.

Pieršaja partyja studentaŭ biełarusaŭ užo wyjechała z Wilni ŭ Prahu, u českija wyšejšyja škoły.

Pradstaŭniki Wilenskaha Biełar. Nac. Kam. nie mahli wyjechać na źjezd u Prahu dziela niawydačy im pierapuskaŭ u patrebny čas.

Hram. F. Alechnowič zarhanizawaŭ ź mastackich sił dramatyčnuju trupu, z jakoj žbirajecca ŭ ab'jezd prawincyi. Pryhatoŭleny hetkija p'jesy: „Ptuška ščašcia“—Alachnowiča, „Zbintežany Saŭka“ — Rodziewiča, „Ja Pamior“ (pierakład i „Na adnym kreśle“ (pier.).

Z 1 kastryčnika pašalisia zaniatki ŭ Litoŭskaj prawasłaŭnaj seminaryi ŭ Wilni. U nowuju prahramu ŭwiedziena wykładańnie biełaruskaj mowy i literatury, historyi i hieohrafii Biełarusi. Cikaŭna, kali buduć uwiedziany hetyja nawuki ŭ prahramu katalickaj seminarji ŭ Wilni, rychtujučaj ksiandzoŭ dla biełaruskaha katalickaha nasialeńnia?

Na źjezd u Prahu wyjechała z Koŭni šmat biełarusaŭ, u tym liku staršynia biełaruskaha ŭradu Łastoŭski i staršynia Rady Bieł. Narod. Resp. Kryčeŭski i inš.: Z Wilni taksama wyjechali až try asoby, ale tolki z „Jednaści“ u tym liku i sam p. Aleksiuk. Rešta wilenskich biełarusaŭ nie mahli wyjechać bo zaciahnuli tutejšyja ŭłady wydaču zahraničnych pašpartaŭ.

# USIACZYNA.

## Licby suświetnaj wajny.

STRATY Ŭ LUDZIACH:

| | |
|---|---|
| Zabita (wa usich krajoch) | 9.500,000 |
| Abiaźwiečana | 10.000.000 |
| Rannych | 16.000.000 |
| Usiaho | 35.500,000 |

Szto heta znača 9.500.000 zabitych? Kali wyłažyć hetych niaboščykaŭ płačo k płaču ad Paryža da da Ŭładiwastoka, heta znača praz ŭsiu Eŭropu i Aziju, dyk patrebna tolki 7.000.000 niaboščykaŭ. Dziela pierawozki ich, jak harmatniaha miasa, patrabujecca 1200 maršrutnych ciahnikaŭ.

WYDATKI NA WAJNU:

Z 1 žniŭnia 1914 h. pa 1 žniŭnia 1918 h. wydana ŭ niamieckich markach pa kuršu dawajennaha času:

| | |
|---|---|
| Maskoŭščyna | 172 368.809.000 mrk. |
| Anhlija | 153 404.000.000 |
| Niamieččyna | 115.211.000.000 |
| Francija | 84.759.000.000 |
| Ameryka | 64.360.000.000 |
| Arstra-Wenhryja | 79 424.000.000 |
| Italija | 35.800.000.000 |
| Inšyja haspadarstwa | 3.353.000.000 |
| Razam ŭsie | 683.679.000.000 mrk. |

Pry hetym wydawałasia:

| | |
|---|---|
| u dzień | 968.204.795 mrk. |
| u hadzinu | 19.508.533 |
| u minutu | 325.159 |
| u sekundu | 5.420 |

A. S.

* * *

ŽARTY PAD KULAMI.

Da ŭsiaho prywykaje žaŭnier i da kulaŭ tak sama. Oś jakija napisy parabili žaŭniery na ziamlancy pad čas zaniaćcia bajowaj działanki pad N.:

1. Szrapnelam i hranatam uwachod zabaroniany.
2. Hości z charčami — jość nadta pažadanymi.
3. Kožny wizyt načalstwa musi być zameldawany za 2 hadziny prad im.
4. U wiaczernich hadzinach prosiać hołasna nie stralać.
5. Paleńnie tytuniu biaz pačastawańnia biazumoŭna zabaraniajecca.

Jość na świecie kraj, jaki zjaŭlajecca praŭdziwym rajem dla dziaŭčat, jakija chočuć wyści zamuž. Hetym rajem jość tureckaja prawincyja Anhora, jakaja ciapier maje swoj niezaležny ŭrad.

Dziaciuk, jaki tam nie aženicca da 25 hadoŭ, atrymliwaje ŭsiaho try ćećwiarci ŭsiaho dachodu, što žanaty čaławiek. Utrymliwanyja hrošy addajucca ŭ haspadarčyja kasy, z jakich dajucca zapamohi žanatym. Toj dziaciuk, jaki pražyŭ 25 hadoŭ i nia choča žanicca, zasudžajecca na prymusowyja raboty. Chto ženicca i maje dzieci, toj atrymliwaje za darma ziamlu, a dzieci moža hadawać na dziaržaŭny košt. Kandydaty da žanićby atrymliwajuć ad haspadarstwa pazyčku na doŭhi termin („P. K.")

NAJSTARSZY ČAŁAWIEK NA ŚWIECIE nazywajecca John Shell. Jon zjaŭlajecca fermeram u Kentucky ŭ Złučanych Sztatach Ameryki, jamu ličycca 133 hady, bo radziŭsia u 1788 hodzie. U ciapierašni čas jon zusim zdaroŭ, maje dobruju pamiać i zorkaść, tolki trochi nie dačuwaje. („P. K.").

# SWAJA POČTA

Antonu Wojciku u Wiarenkach. 125 marak atrymali. Dziakujem.

Hryškiewiču ŭ Maładečnie. 80 m. atrymali. Padziaka. Pišycie, što ŭ Was čuwać.

K. Swajaku. Usio atrymali. U swaim časie nadrukujem. Pišycie bolš.

Janu Łatyšu ŭ Pareččy: Usio prysłanaje atrymali. Dziakujem. Pišycie bolš.

Malwinie Radziuk u Szarkaŭščynie: 200 m. i wiestki atrymali. Padziaka. Naša Wam spahada s pryčyny Wašaho areštu za biełaruskuju sprawu.

Alesiu Smalencu: Za ŭsio padziaka. Knižak Wam my pryhatawali, ale ciažka ich pierasłać.

Mikałaju Talerku u Ryzie: Za Waš haračy list padziaka. „Krynica" Wam pasyłajecca.

K. Naplochu u Łunincy: Pisulku Wašu atrymali: Prośbu spaŭniajem. Pišycie, što ŭ Was šuwać.

Szumaščaku: Za wiestki dziakujem. Drukujem. Pišycie bilš.

Dziedu Wawile: List Waš atrymali. Prośbu spaŭniajem. Pišycie. jak u was žywiecca.

Čerwiakowu u Rewali: Prośbu Wašu spaŭniajem.

## BIEŁARUSY!

Biełarusy! Kamu dorahi sprawy rodnaje kultury, usie, jak adzin, zapisywajciesia ŭ Tawarystwa Biełaruskaje škoły. Zapisywacca možna ŭ Wilenskaj Biełaruskaj Kniharni (Zawalnaja, 7), a z prawincyi— prysłaŭšy piśmiennuju zajawu ŭ Tawarystwa (Wilnia, Wostrahramskaja, 9). Wypisywajcie Statut Tawarystwa. Čym bolej budzie siabroŭ u Tawarystwie, tym lahčej budzie raźwiwać biełaruskuju praświetu. Zapisacca možać, i pawinien kožny: intelihient, sielanin, i rabotnik.


Wyszła z druku i pradajecca

pieršaja ŭ biełaruskim adradžeńni knižka

**Niadzielašnija Ewanhielii i Nawuki.**

Ks. Dr. I. Bobicza.

Kuplać možna: **Wilnia, Zawalnaja 7**

**BIEŁARUSKAJE PRES-BIURO**

**U REWALI**

**možać pamahczy znajści radniu i znajomych uwa usich krajoch.**

Estonija, Rewal, Post kast 153. Biełaruskaje Press-Büro.

**HROSZY I PASZTOWYJA MARKI**

**kuplaju i mianiaju dla kalekcyjau.**

ESTONIJA, Rewal, Post-kast Nr. 153

N. TSCHERWJAKOFF.


Drukarnia „DRUK", Subač 2. Redaktar i wydawiec W. Hryniewič.